

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului : Parohiile cl. I. pe un an . . . 800 Lei Parohiile cl. II. . . . . 700 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 600 Lei Pentru particulari . . . . . 500 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor Concurs de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 1000, de cl. II 800, de cl. III 600 Lei. Celălalte publicații 1 cm. □ 3,50 Lei.</p>
--	--	---

Mihail Kogălniceanu și Academia Mihăileană.

O etapă însemnată în istoria culturii naționale este deschiderea Cursului de istorie națională al lui Mihail Kogălniceanu, în 24 Noembrie 1843, la Academia Mihăileană.

Intr'o vreme, când se credea că învățământul românesc amuțise, când Consulul rusesc supraveghia atent mișcarea naționalistă din Principate, Domnul Moldovei, Mihail Sturza (1834—49) a sprijinit cu interes deosebit progresul cultural al mitropolitului Veniamin Costache și Gh. Asachi, iar mai târziu a introdus „limba națională, ca organ mai lesnicios al răspândirii cunoștințelor“. În 1841, s'a decis să nu mai fie hirotoniți decât preoții absolvenți ai seminarului Veniamin, al cărui director a fost Damaschin Bojincă (1834—39), urmat de arhimandritul Vladimir Suhopan (1839—42). I se îngădui mai târziu lui Suhopan să prefacă Seminarul într'o mică Facultate de Teologie, iar după plecarea lui Veniamin, se va instala curentul latinist în această școală de ortodoxie. Seminaristii vor trece la Academia Mihăileană, care la 1842 a fost sporită cu cursurile practice de agronomie și inginerie. La Eforie intraseră și doi boieri reformiști: Lupu Balș și Grigorie, pe-atunci Grigoriță Ghica, viitor Domn reformator al Moldovei.

Până atunci Istoria Românilor n'avuse profesor. Mihail Kogălniceanu, în străinătate fiind, tipărise o istorie neobicinuită până atunci, fiind ocupat cu revistele „Dacia Literară“ și „Arhiva românească“, „Kogălniceanu proclama unitatea istorică și culturală a neamului“, luptător contra vechei tradiții a lui Asachi, care-i părea prea strâmtă ca orizont

și lipsită de entuziasm, Mihail Kogălniceanu fu îngăduit a face acel curs de care se feriseră până atunci comitetul școlar și epitropia (N. Iorga: Istoria învățământului românesc, Buc., 1928, pp. 253—254; I. Lupaș: Istoria Românilor, Buc., 1937, p. 286; Xenopol: Ist. Rom. în Dacia Traiană, vol. XI, Buc., ed. III, p. 244).

Până la M. Kogălniceanu se propusese câte ceva din istoria țărilor române, dar numai printre evenimentele istoriei universale. Kogălniceanu se ocupase cu istoria poporului român pe când era la Berlin. Acum elevii alergau din toate părțile în număr mare la cursul de istorie națională, deschis în toamna anului 1843 de M. Kogălniceanu, care în cuvinte însuflețite pregătea unitatea națională, îndrăznind să spună: „că o aristocrație neștiutoare ține înlănțuit un popor întreg și întrebuintează izvoarele de înavuțire publică numai în folosul unor familii privilegiate“ (I. Lupaș, ibid., p. 268).

Și cuvântul lui M. Kogălniceanu străbătea până'n adâncul sufletului tineretului, căci concepția sa istorică se deosebea de a lui Florian Aaron din Muntenia, avântul său superior atingea marginile întregului popor român. Cunoscător adânc „al concepțiilor spirituale ale marelui istoric Ranke, el dădea tot avântul unei extraordinare elocvențe pentru a cânta ca un poet, în largi perioade îndrăznețe, valoarea, și pentru civilizație, pentru omenire, a unei nații care a unit iubirea pentru carte cu cele mai aspre virtuți războinice“ (N. Iorga, o. c., p. 254—255).

Iată ce spunea Kogălniceanu elevilor săi: „Istoria națională, ne arată întâmplările, faptele strămoșilor noștri, care prin moștenire sunt și a noastre. Inima mi se bate când aud rostind numele lui Alexandru-cel-Bun, Ștefan-cel-Mare, Mihai Viteazul; dar domnilor nu mă rușinez a

Vă zice că acești bărbați sunt pentru mine mai mult decât Alexandru-cel-Mare, decât Anibal, decât Cezar; aceștia sunt eroii lumii pe când cei dintâi sunt eroii patriei mele. Pentru mine bătălia dela Războeni are mai mare interes decât lupta dela Termopile și izbânzile dela Racova și dela Călugăreni îmi par mai strălucite decât acela dela Maraton și Salamina, pentru că sunt câștigate de către Români...“ (M. Kogălniceanu: Cronicile României, tom I, Buc., 1872, p. XXXV; cf. și Xenopol, o. c., p. 245), iar Patria este astfel definită: „Eu privesc ca patrie a mea toată acea întindere de loc unde se vorbește românește, și, ca istorie națională istoria Moldovei întregi, înainte de sfâșierea ei, a Valahiei și a fraților din Transilvania“ (ibid., pg. XXXV). Istoricul Xenopol spune: „Greu cuvânt rostise aice Kogălniceanu, și numai focul tinereții explică în gura lui astfel de îndrăzneală.“ E vorba de sfâșierea Moldovei de către Austriaci în 1775, cu consimțământul sau fără împotrivirea Rușilor. Definiția Patriei îi cuprinde și pe „frații din Transilvania“, pe acei frați ardeleni pe cari i-a cunoscut și M. Kogălniceanu, pe Damaschin Bojincă, pe Eftimie Murgu, pe Aron Florian, Ion Maiorescu și toți ceilalți, cari prin revistele și gazetele din Transilvania își vor topi sufletul lor entuziast pentru izbăvirea marelui zile a unității noastre naționale — de a fi un pământ și un suflet românesc.

Pomenind astăzi despre deschiderea cursului de istorie națională a lui Mihail Kogălniceanu, dela care se împlinesc o sută de ani, gândul nostru străbate figura impresionantă și entuziastă a luptătorului dârz pentru unitatea neamului. Și a cuvântat astfel în vremea consulatului rusesc, — ceeace înseamnă „prea mult“, și de aceea a fost exilat de Ruși la mănăstirea Râșca, în 1844, supt „cea mai aproape priveghere ca să nu poată avea cu nimeni, supt orice închipuire, relații de întâlnire sau în scris, nici măcar a putea eși cât de puțin afară din ograda mănăstirii“.

Dar sufletul nu poate fi încătușat. Ideea — Patriei Române — s'a împlinit...

„Frații din Transilvania“, cuprinși în definiția Patriei lui Kogălniceanu își aduc aminte cu drag de nemuritoarele clipe pe cari le-au trăit la Alba-Iulia în 1 Decembrie 1918... Iar atunci, când s'au întâmplat acele evenimente, un martor ocular însemna: „Clio singură — Muza istoriei — însemnând pe tabla ei de bronz, câteva rânduri nemuritoare, părea impasibilă, — mâna Muzei, tremura puțin...“ (Al. Ciura). Poate a fost un semn prevestitor?

Astăzi toți Românii, avem săpat în sufletele noastre definiția Patriei lui M. Kogălniceanu. *Ea este icoana sfântă a neamului, o vrem curată, căci mormintele celor din Răsărit, cari au ars de iubire, ne luminează, zi de zi, clipă de clipă, până la biruința veșnică!*

Prof. C. Rudneanu

SCRISOARE

CĂTRE TÂNĂRUL PREOT I. S. NOU-HIROTONIT

Cucernice Părinte!

Rândurile ce mi-ai trimis din Caransebeș, cu prilejul hirotonirei, în care îmi ceri ajutorul rugăciunii pentru noua-ți misiune, m'a făcut să viu cu câteva îndemnuri, dat fiind că de aci înainte trebuie să fi altora pildă de viață bună.

Oridecâte ori îți faci rugăciunea de dimineață, gândește-te la cuvintele Domnului Iisus Hristos: „Precum Tatăl m'a trimis pe mine și eu vă trimit pe voi“. Ele arată răspicat, că suntem trimișii Lui. Înainte de înălțarea Sa la Cer, ni-a mai trimis un comandament: „Mergând învățați toate neamurile botezându-le...“ Am primit deci un mandat categoric, acela al răspândirii învățăturilor Lui. Așa fiind, se poate să nu învățăm pe oameni ca să țină poruncile Lui; să nu mângăiem pe cei întrușiți; să nu conducem la El pe cei ce luptă cu îndoelile; să nu turnăm mângăierea Lui în sufletele ce cad sub povara păcatelor; să nu fim „ochi orbilor și picioare ologilor“? Trebuie să facem aceasta în ciuda tuturor piedicilor și cu riscul de a îndura suferințe, căci după sămănătură vine secerișul, după osteneală — plata.

Cuvintele însă, care și mai concludent arată, că misiunea preoțească a zămislit din voința Mântuitorului, sunt cuvintele de rămas bun dela Cina cea de Taină: „Luați mâncați... luați beți... aceasta să faceți întru pomenirea mea“ Prin ele ne-a făcut miniștrii sfintei Euharistii și ne-a așezat drept locuitori ai Săii, dându-ne puterea înfricoșată de a ierta și a ține păcatele oamenilor. „Luați mâncați... luați beți...“ Doamne, aceste cuvinte le-ai zis pentru mântuirea noastră. Cum Te voiu putea primi când „Cerul cerurilor nu Te poate cuprinde“? Cum să îndrăznesc a mă apropia de Tine, când nu știu să fi făcut vreun bine? Dacă n'ai porunci Tu Doamne: luați și îndrăzniți, cine ar cuteza să se apropie?

Cucernice Părinte! De felul cum vei isbuti

să vezi în sfântul potir nu pâne și vin, ci trupul și sângele Domnului nostru Iisus Hristos, vei avea pe Dumnezeu în suflet; vei avea pace și râvnă. A te împărtăși cu evlavie să-ți fie doriuța dorințelor. Împărtășirea cu evlavie însă, cere o inimă curată. Locul mai prețios decât biserica de marmoră și altarul de aur unde sălășluște Dumnezeu este: inima curată.

Motorul tuturor operelor lui Dumnezeu este iubirea. Ea e puterea creatoare ce a inspirat mintea și voința sfinților spre fapte mari. Iubirea inspiră, înainte de toate, o încredere deplină. Bolnavul, ce-l îngrijim cu dragoste, nu va cere analiza medicamentului ce-i dăm știind, că cine iubește, nu înșală. La fel; iubirea sfântă despre care zisei, că e cauza tuturor operelor lui Dumnezeu, nu ne amăgește când zice: „Luați mâncăți, acesta este trupul meu; luați beți, acesta este sângele meu.“

O împărtășire cu vrednicie arde și mistuește în noi până și ultimele urme ale păcatului și dă sufletului avântul înaripat care face, ca chipul lui Iisus să se profileze în ochii tăi, în grajul buzelor tale, în toată viața ta pastorală. Spre deosebire de ceice știu, vei trăi învățăturile Lui.

Înaltă și înfricoșată este chemarea preoțească deci, cum ne vom putea ridica până la sfințenia ce o cere dela noi Iisus? Am pierde toată nădejdea, dacă bunătatea Lui nu ne-ar alina inima cu cuvintele: „Cele ce nu sunt cu puțință la oameni, sunt cu puțință la Dumnezeu.“

Prot. I-n.

„Luați învățătură ca nu cândva să se mânie Domnul și să pieriți din calea lui cea dreaptă“.

(Ps. 2, 11.)

Nu ne putem închipui cum ar putea fi viața fără sărbători și fără cântări sfinte; cât ar fi de blăstămată viața omului care ar trebui să muncească de dimineața până seara și dela naștere până la moarte fără de odihnă și mai ales fără de sărbători sfinte. Petrecerile și serbările lumești obosesc în loc să recreeze, degustă în loc să sature. Numai sărbătorile bisericesti sunt sfinte și înălțătoare, aduc întrățirea între oameni și ceriul pe pământ, înseninează frunțile încruntate, mângăie inimile îndurerate, împacă sufletele învâjbite și revarsă peste capetele tuturor credincioșilor lumina și roua binecuvântării lui Dumnezeu.

Creștinul adevărat ține sărbătorile Bisericii ca cel mai scump mărgăritar, pentru că așa sună

porunca lui Dumnezeu încă de la facerea lumii: șase zile să lucrezi iar a șaptea s'o serbezi... Pacea lui Dumnezeu se pogorâre asupra aceluia care nu calcă în picioare cele sfinte. Cine este în război cu Dumnezeu are turburarea și întunecarea cugetului. Necredincioșii, nelegiuții și vrăjmașii lui Dumnezeu nu au pace în viață, nici liniște în suflet. Sunt urmăriți de umbra gândurilor și a faptelor lor rele, cum au fost urmăriți Cain și Iuda până la moarte. Pacea și liniștea sunt binecuvântare dela Dumnezeu și de ele au parte numai cei ce zi cu zi tind spre desăvârșire. Prin învierea Domnului Hristos din morți, ziua Domnului a devenit zi sfântă, pe care datori suntem s'o petrecem creștinește, în cântări și laude duhovnicești, înnoindu-ne sufletul în lupta cu greutățile vieții.

Să deschidem larg porțile sufletului nostru ca venind împăratul măririi să cine împreună cu noi. Să nu fim ca Gadarenii din sfânta Evanghelie, cari cutremurându-se că Mântuitorul a vindecat pe cei doi îndrăciți l-au rugat să se ducă din hotarele lor.

Prin nerespectarea sărbătorilor, prin purtările noastre rele, prin faptele noastre de rușine, prin sudalme, prin vorbe de ocară, prin dușmănia fără sfârșit, îndepărtăm și noi pe Domnul dela noi, care ne va zice și nouă ca și popoului Israel cândva „il voi face să fie de pomină și de batjocură la toate popoarele“ (II Paralip. 7, 20), ne va lăsa în seama păcatelor noastre ca într'o mocirlă din care în zadar ne trudim să ieșim, căci El a zis „fără mine nu puteți face nimic“.

În viața de toate zilele întâlnim nenumărate pilde cât de greu lovește ceriul pe ceice lucră în sărbători, suferind pagube peste pagube în fiecare an și cu toate acestea mulți ochi au și nu văd, urechi au și nu aud. Și bieteile animale ajunse pe mâna celor ce nu deosebesc zilele de lucru de zilele de sărbători, sunt ca vacile slabe din visul lui Faraon, sunt o umbră pe pământ (Ps. 37, 6),

Un bătrân — trecut la cele vecinice — îmi povestea, că era o vreme când Duminica și în sărbători nu mai ședea, mai cu seamă vara și toamna pe vremea adunării recoltei de pe câmp. Dar, zicea el, și pagubele se țineau lanț de capul meu, până ce m'am desmeticit. În fiecare an îi muria ba un bou, ba o vacă, câte un cal, când trăsnea, îi lua foc câte o clăie de fân sau de grâu, odată un car încărcat cu fân i-a scăpat în jos în adâncul unei prăpăstii, boii scăpând ca prin minune, altă dată tăind porcul de Crăciun în zi de Duminică, spre uimirea celor ce-i ajutau, după ce-l opărise și picase

părul de pe el, a sărit din troacă, asta i-a fost ultima arătare, sosind vremea să nu mai taie nici lemne de foc în ziua Domnului. Și de atunci până când a închis ochii „pentru nimica'n lume n'a lucrat Duminica“ cum zice și poetul nostru G. B.

Voi, trudiți muncitori ai pământului, luați învățatură din pășaniile moșului spuse mai sus „întoarceți-vă din căile voastre cele rele“ (Zaharia 1, 4) și respectați ziua Domnului ca să vă fie bine, să vă bucurați în tihnă de truda ostenelelor voastre, căci și marele ap. Pavel ne-a zis: „toate ne sunt îngăduite, dar nu toate ne folosesc“ (Cor. 6, 12). Iar acestea le-am scris „ca să știe acestea cei ce vor veni sub lună, iar copiii ce s'or naște la copiii lor s'o spună“ (Ps. 77, 6).

Pr. Nicolae Văleanu

Maxime și cugetări.

Fă-ți învățul a ceti în fiecare zi cel puțin o pagină din cartea înțelepciunii.

*

Nu practica minciuna, pentru că efectul ei n'a fost și n'o să fie nici când de lungă durată.

*

Punând pe om la loc nepotrivit, l-ai nenorocit atât pe el, cât și pe cel ce este chemat să-i servească.

*

Cimentul, care leagă individul de instituțiuni în tolosul țării, este morala.

*

Sporirea numărului celor ce aparțin unui popor nu se mai poate face pe cale artificială.

*

Între idealism și materialism e din punct de vedere social acelaș raport ca între lumina zilei și întunericul nopții.

*

Nu pentru izbândă, ci pentru triumful muncii se duce acum lupta pe viață și pe moarte.

*

Știința e o putere cu două tăișuri, căci creiază valori, pe cari tot ea le distruge la caz de nevoie.

A. M.

Meditație despre Mărturisire

citită în conferința preoțimei tractului protopresbiteral ort. rom. Logoj, de duhovnicul tractual
IOAN NICORESCU, pr. pens.

III

După ce s'a constatat că prin mărturisirea publică mulți creștini s'au retras a se mărturisi pentru rușine dar și pentru abuzurile ce se comiteau pe această temă, s'a ridicat mărturisirea publică și s'a instituit pe lângă presbiteri un preot-duhovnic.

Sub patriarhul Nectarie al Constantinopolului a suferit această instituție din cauza sectei nestoriene, ba s'a și fost desființat, dar iarăș s'a revenit; iar sub împăratul Constantin-cel-Mare a ajuns aceasta la înflorire și care se practică până în zilele noastre sub forma de Taină a sf. noastre Biserici. Și istoricii Socrate și Sozomen ne spun în istoriile lor, că preoții-duhovnici au fost instituiți sub patriarhul Nectarie, precum văzurăm mai sus și că s'a desființat mărturisirea publică.

Următorul lui Nectarie, sf. părinte Ioan Gură-de-Aur a instituit din nou pe preotul-duhovnic, ba a mai și întărit acest așezământ stabilind că: „Celce nu se spovedește la preot, nu se poate cumineca“. Acelaș părinte, în omilia sa a III-a, despre David și Saul, aduce în vorbă pe ceice cercetează teatrele, pe cari îi aseamănă cu ceice calcă credința conjugală și-i provoacă: să nu se apropie de sf. Masă, pânăce nu se curățesc prin mărturisire înaintea preotului-duhovnic și primesc iertarea păcatelor. Pentru acest caz are sf. părinte o învățatură dojană către cei păcătoși, pe care din lipsă de timp n'o citez aici.

Tot acelaș sf. părinte ne vorbește în omilia sa contra evreilor, despre felul pregătirei, ce ni se cere pentru a ne putea împărtași la sf. Paști, între cari la loc de frunte ne pune înainte sf. mărturisire și zice: „Mulți merg la sf. cuminecătură, fără de nici o pregătire, grije și examinare, îndeosebi în timpul când Hristos a așezat această taină“.

Văzând sf. părinți această slăbiciune a creștinilor, au rânduit cu poruncă: „40 zile de post, rugăciune și ascultarea cuvântului Domnului, cercetând sf. biserică, ca în aceste zile toți prin rugăciune, milostenie, post, priveghiere, lacrimi și mărturisirea păcatelor și toate celelalte să ne curățim și cu conștiința curată să ne apropiem de sf. Potir“.

Părintele Cyril dela Scythopolis ne spune despre sf. Euthimie că, la pronunțarea cuvintelor dela sf. Liturgie: „Să luăm aminte sfințele sfinților“, a înțeles a provoca pe toți cei de față că, dacă cineva ar mai avea ceva de mărturisit să alerge mai nainte la preot să se mărturisească, ca să poată primi „sfințele sfinților“.

Toți părinții Bisericii noastre pretind dela creștini, ca mai nainte de a se împărtăși să se mărturisească. Și patriarhul Mihail al Antiohiei, din secolul al XII, în toate cărțile ce a scris, cere cu strictețe, ca mărturisirea păcatelor să premerge sf. Cuminecături.

Un alt canon despre pocăință, tot siriac, orânduiește strict: „Nimeni nu poate primi corpul Domnului, dacă nu e curat și nu s'a spovedit“. Iar altul prescrie: „Nici un creștin, care e bețiv, sau e desfrânat, sau s'a făcut vinovat de furt, care a vătămat pe deaproapele său, sau îl pizmuește, nu se poate împărtăși cu trupul Domnului, fără a se fi mărturisit și plinit epitimia, canonul dat de către preotul-duhovnic, că sf. Evanghelie ne strigă nouă: „Nu aruncați sfințele cânilor“.

Nu numai în omilia de sus, ci și în altele, sf. Cryzostom ne face atenți la postul de 40 de zile, în care timp ne cere să ne cuminecăm. În omilia a IX despre cartea Facerii (Geneza), ne provoacă predicatorul pocăinței, că: „prin pocăință și umilință și necurmată rugăciune, ni se dau multe daruri. Să ne omorim trupul nostru, să ne umilim cu duhul și îndeosebi când postul ne tinde multe mijloace. Dacă suntem cu gânduri bune, să săvârșim rugăciuni cu evlavie și dacă ne mărturisim păcatele vom primi har mult de sus“.

Și în omilia a XX, în Geneză, se îndreaptă sf. părinte către credincioșii săi cu multă căldură părintească aducându-le aminte de sf. post, în care avem cel mai bun prilej de mărturisire a păcatelor. În sf. post și îndeosebi în săptămâna patimilor e timpul de mărturisire, de aceea ne chiamă sf. părinte Ioan cu cuvintele: Ajungând noi din darul lui Dumnezeu în această săptămână mare, să ne folosim de cursul postului, să înmulțim cererile și să ne mărturisim cu credință păcatele. Diavolul știe că în cursul postului avem cea mai bună ocaziune de lucrare a mântuirii noastre și mai ales la mărturisirea păcatelor. De aceea ne roagă pe toți în acest timp binevenit să ne ferim de lene, pentru că vrăjmașul nostru știe că în cursul acestui timp de post cugetăm la mântuirea noastră; să ne mărturisim păcatele,

să ne arătăm rănila doftorului, prin ce vom ajunge la mântuirea sufletului. De aceea se opintește diavolul, lucrează și încearcă toate ca să fim nepăsători și să ne prindă în lațul lui.

Renumitul istoriograf bisericesc Nicephor Calist ne istorisește un caz foarte interesant din viața sf. Simeon Stâlpnicul († 596) despre un caz de mărturisire a păcatelor mai nainte de sf. cuminecare. Noi știm că acest părinte ca să fie mai aproape de Dumnezeu a trăit 30 de ani pe un stâlp, ducând o viață contemplativă. Odată s'a apropiat de acest cuvios un păcătos mare cerând dela dânsul pânea îngerească (sf. cuminecătură). Prin o nevăzută putere a fost oprit păcătosul a primi din mâna sfântului pânea cerută, până ce nu-și va mărturisi păcatele înaintea mulțimei ce se adunase la acel loc.

Cu învățăturile sf. părinte Ioan Gură-de-Aur și ale celorlalți sfinți părinți, îmi închei meditația de azi și vă rog, iubiți frați în Hristos, să nu mă judecați dacă am fost prea lung în expuneri, sau n'am fost la înălțime, pentru că tot ce am scris am lucrat din zel către Dumnezeu și Biserica noastră și din dragoste către frațile voastre, cari m'ați ales să vă fiu duhovnicul vostru.

Cu aceeași dragoste și credință și cu frica lui Dumnezeu deci, să ne apropiem de scaunul mărturisirei. Amin.

RECENSIE

Prof. Dr. MARCU BANESCU, Spre noua ordine socială... Misiunea muncitorului român.

Caransebeș, Diecezana, 1943, n'are preț

În vremurile din urmă, muncitorimea a ridicat în calea cugetătorilor una dintre cele mai grave probleme sociale. Rezolvată în modul cel mai diferit, dela teoriile cele mai excentrice și până la punerea în practică nu a fost decât un pas, așa după cum ne-a arătat hibrida conviețuire a comunismului, născut în originile sale din capul lui *Karl Marx*, cu acest mare și nenorocit popor rus din Răsărit...

Deodată însă cu *comunismul rus*, muncitorimea de pe întreg pământul a început să se agite, pradă celor mai streine neliniști și celor mai periculoase curente.

Raiul bolșevic, cu deviza sa internațională, încerca să cucerească pentru teoriile sale întreaga lume...

Organic ostile neamului și Bisericii, aceste teorii comuniste, acolo unde pătrundeau, prezentau un real pericol.

Preotul, idealul păstor de suflete, nu a întârziat, astfel, să cunoască realitățile muncitorești, să le pătrundă marea primejdie, atunci când sub haina lucrătorului trudit și sărac, sta ascunsă ura și disoluția socială, și să ia atitudine creștină și să propună mijloace de îndreptare...

Păr. prof. Dr. Marcu Bănescu a avut prilejul pastoral de a conduce o parohie, în care elementul covârșitor al păstoriiților îl formau muncitorii de mine...

Acolo, în *Anina*, a putut Sfinția Sa să cunoască întreg dorul de azur spiritual al mînerului, coborât în măruntaele pământului, dar și tot întunerecul ce cuprinde cu încetul aceste suflete, atunci când sunt lăsate în voia sorții, sau — mai bine zis — în voia diferiților propagandiști de tot felul: socialiști, comuniști, politicieni, sectari, etc.

În fața acestor realități muncitorești, Sfinția Sa *păr. prof. Dr. M. Bănescu* a reacționat cu hotărâre și pricepere. Ne-o dovedește seria impunătoare de conferințe, alocuțiuni, predici și articole, ținute în fața muncitorimii din *Anina*, pe care le-a adunat în broșura denumită atât de fericit: „*Spre noua ordine socială*...”

Sunt cuprinse, astfel, o mulțime de conferințe, care tratează probleme din cele mai importante și totodată mai necesare, pentru cultivarea muncitorului român: Dela ogor la fabrică, Cartea de temelie a ordinii morale și sociale, Prietenii muncitorului, Religia nu este opium pentru popor, Legea muncii în lumina Sfintei Scripturi, Munca nu este un blestem, ci o binecuvântare, Vrednic este lucrătorul de plata sa, Revendicările muncitorești în lumina Sf. Scripturi, Demnitatea muncitorului, Patron și muncitor, Rolul cultural, național și social al Bisericii, Sectele religioase sunt o primejdie socială și națională, Misionarismul muncitorului român.

Rezolvarea competentă și luminoasă, în spiritul dumnezeesc al creștinismului, face din fiecare chestiune un îndreptar nu numai pentru muncitor, dar și pentru păstorul de suflete, ieșit la lucru pe bogata țarină a Bisericii ortodoxe.

Prof. Dr. Petru Rezuș

Opereta „Crai Nou“.

Societatea femeilor pentru înfrumusețarea cimitirului, de sub președinția Dnei Olga Sgăvêrdia, a dat în seara zilei de Sâmbătă 26 Februarie a. c., în sala teatrului comunal din loc, o reușită reprezentatie, având prețiosul concurs al „Reuniunii de Muzică și Cântare“, care e totodată și cor catedral, și care a jucat opereta „Crai nou“ de nemuritorul compozitor Ciprian Porumbescu.

Această operetă a avut un deosebit succes, fiind viu aplaudată de publicul participant, care a umplut sala până la refuz, făcând pe mulți dintre cei prezenți să retrăiască clipe petrecute acum 30 de ani, când această operetă a mai fost reprezentată de același cor publicului caransebeșan.

Prea Sfinția Sa Episcopul Veniamin a onorat cu prezența sa această manifestație culturală, care s'a soldat cu un deplin succes moral și material.

Rolurile au fost interpretate cu o deosebită măiestrie: Dochița: Dna Olga Sgăvêrdia; Anica: Dna Cpt. Popescu; Moș Corbu: Dl Andrei Jucos; Ispravnicul: Dl Ioan Dragomir; Bujor: Dl Dimitrie Beuca; Leonaș: Dl Snamirovski iar corul și-a executat bucățile cu aceeași precizie ca și în celelalte ocazii, când s'a mai prezentat.

De sigur, toate acestea se datoresc distincției dirijor Cpt. Ioan Manole, care neținând seamă de oboseală, a lucrat, cu timp și fără timp, împreună cu toți membri corului și astfel au reușit ca să execute opereta cu cea mai mare exactitate, făcând din câțiva diletanți adevărați artiști.

Duminecă, 27 Februarie, opereta a fost prezentată, cu același succes, pe scena teatrului comunal din Logoj.

D. B.

Ș T I R I

„*Altarul Banatului*“, Nr. 3—4 pe Martie—Aprilie, a apărut zilele acestea. Conține: Redacția: Destinul preoției; Prof. C. Ruđneanu: Morala naturală și cea supranaturală; Prof. Dr. Gh. Cotoșman: Din istoria contemporană a eparhiei Caransebeșului; Prof. V. Turcan: Șagunismul; Prof. Dr. P. Rezuș: Antichități caransebeșene; Pr. Nichifor, Prot. T. Roșca: Probleme actuale; Prof. Dr. P. Rezuș: Comentarii; Prof. Dr. P. Rezuș: Portrete ortodoxe; Prof. Dr. P. Rezuș, Prot. Z. Munteanu, Diac. N. Corneanu: Recensii și note bibliografice; P. R.: Note, Concuș de predici; P. R., V. T.: Cronică; Redacționale.

„Gândirea“, Nr. 2 pe Februarie, a apărut cu bogat și serios conținut, ca întotdeauna. Articolul de fond îl scrie p. Dr. D. Stăniloac despre *contemplație și aseză*. Un articol substanțial, de filosofie creștină. Altele: I. Coman: Lactanțiu despre înțelepciune și religie; poezii de V. Voiculescu, I. Pillat etc.; Ulei, oameni, fapte; Cronica literară de N. Roșu și Cronica mărunță de N. Crainic.

Premiul P. S. Episcop Andrei. P. S. Episcop Andrei al Aradului a instituit un premiu pentru preotul cu cea mai activă „școală duminicală“. Se știe că în această eparhie școala de Duminică, instituită de P. S. Andrei activează intens și în multe locuri arătând bune rezultate. Pentru a încuraja această activitate pastorală și misionară, P. S. Sa a instituit din caseta personală un premiu de 50.000 Lei.

Conferință la Radio despre Caransebeș. Astăzi la orele 17 (5 p. m.) va ține o conferință la Radio despre Caransebeș dl avocat Ioan Matei, vicepreședintele Cercului Bănățenilor din București. Seria acestor conferințe a deschis o dl Dr. Petru Nemoianu, președintele Cercului și e urmată acum de cea de astăzi. Inițiativa Cercului Bănățenilor este vrednică de toată lauda, deoarece Banatul și comorile sale nu prea sunt cunoscute cum trebuie.

Conferință. Duminică în 27 Febr. a. c. a conferințat în localitate în cadrele Astrei — despărțământul Caransebeș —, Dl Prof. universitar I. Tănăsescu, dela Facultatea de Științe din Cluj—Timișoara, despre „Razele vieții“.

Dnia Sa a arătat că două sunt problemele pe cari științele pozitive le-au desbătut mai mult: problema materiei și a vieții.

Fenomenele cele mai obișnuite nu ne mai isbesc, ca atunci când eram mici și mereu întrebam „ce este aceasta?“ „de ce e așa?“ etc. etc. Ele ne dau senzația că le înțelegem, deși ce este mai familiar, este uneori mai necunoscut. În mod fatal s'a făcut o apropiere între viață și materie, însă aceste două noțiuni nu s'au suprapus și nu s'au confundat. Aceste noțiuni nu s'au definit prin esența lor ci prin enumerarea unor calități. Așa materia a fost definită ca „un tot“ ce ocupă un loc delimitat în spațiu iar viața este definită prin naștere, asimilație, înmulțire și moarte.

Greutatea de a pătrunde aceste noțiuni se datorește imperfecțiunii simțurilor noastre. Cercetările științifice de până acum au arătat că materia este discontinuă și că în ultima ei analiză este energie condensată.

Arată că astăzi visul alchimistilor a fost realizat, transmutațiile nu mai sunt utopie ci o realitate, dacă n'au valoare practică nu importă pentru știință.

A doua problemă, e cea a vieții. Ori ce sfință superioară este alcătuită din celulele diferențiate. Buna funcționare a vieții este buna funcționare a celulelor iar problema vieții se confundă cu problema celulelor. S'a observat că activitatea celulelor nu este independentă de unele radiații. Între suflet și energia radiantă există anumite asemănări, însă dacă am găsit unele asemănări, nu înseamnă că am găsit și o explicație. Arată că în anul 1927, un savant rus, anume Gulvici, ținând o cultură de drojdie de bere lângă o ceapă încolțită, a observat o mărire și o accelerare a diviziunii celulare. Din acest fapt a constatat că ceapa emite anumite raze care provoacă diviziunea celulelor (mytoza) și cari au fost numite „raze mitogenetice“. În cazul acesta ceapa era emițătorul iar drojdia de bere receptorul. Ulterior

s'a constatat existența acestor raze și în sânge și în sistemul nervos. Regretatul Dr. Marinescu și dl prof. Ionescu-Sisești, au arătat că nervii sunt emițători de raze mitogenetice și că intensitatea acestor raze stă în strânsă legătură cu psihicul. Sub acțiunea unor hormoni intensitatea radiațiilor crește. Unele boale, ca reumatismul, intensifică emisiunea radiațiilor, pe câtă vreme cancerul le oprește complet. Sângele cancerosilor este lipsit de raze mitogenetice, pe baza acestei proprietăți se verifică rezultatul tratamentului chirurgical al cancerului, dacă razele reapar, atunci cancerul a dispărut.

Razele mitogenetice au deschis un drum nou cercetărilor științifice, punând o mulțime de probleme noi. Dar întotdeauna rezolvarea unora, aduce altele noi de rezolvat. Omenirea se străduiește mereu să afle ultimul adevăr, chiar dacă nu va ajunge niciodată să-l afle!

Publicație. În editura Institutului biblic și de misiune al Bisericii ortodoxe române, a apărut vol. VI al colecției „Izvoarele Ortodoxiei“: *Catehezele sf. Ciril al Ierusalimului*. Carte de temelie pentru făclierii Ortodoxiei: profesori de religie, preoți și studenți în Teologie și cheia învățaturii pentru creștinii care vor să cunoască tainele creștine. Traducere de Pr. D. Fecioru, 312 pagini, 300 Lei. Pentru abonații colecției, condițiuni speciale: Comenzi: Str. Antim, 29, București VI.

PARTEA OFICIALĂ

ad No. 705/1942.

COMUNICAT.

Cuc. preoți sunt poftiți ca în proxima Duminică să cetească pastorală P. Sf. Sale Episcopului nostru Veniamin No. 705/1942 cu privire la Post.

Caransebeș, 21 II 1944.

CONSILIUL EPARHIAL

ad No. 22 Pres. 1943.

COMUNICAT.

Se atrage atențiunea Cuc. Preoți asupra ordinului circular tipărit No. 22/1943 și se îndrumă să-l recitească cu atențiune și să îndeplinească cele cuprinse în el, cunoscând că cei neglijenți vor fi sancționați.

P. Cuc. Protopopi vor controla executarea întocmai a aceluia ordin.

Caransebeș 21 II 1944.

CONSILIUL EPARHIAL

